

Beleidsstuk: Grensoverschrijdend Gedrag in de Kinderopvang

Inleiding

Grensoverschrijdend gedrag kan voor iedereen anders aanvoelen. Wat de ene persoon als ongewenst ervaart, kan voor een ander minder ernstig lijken. Het is daarom van belang om bewust te zijn van eigen gedrag en hoe dit door anderen wordt ervaren. Gedrag dat voor iemand onprettig of ongewenst is, valt onder grensoverschrijdend gedrag en dient serieus genomen te worden.

Protocol bij grensoverschrijdend gedrag

Bij vermoedens van kindermishandeling in de thuissituatie, geweld of seksuele grensoverschrijding door een medewerker, of seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen binnen de opvang, wordt gehandeld volgens de Meldcode en het protocol 'Kindermishandeling en Grensoverschrijdend Gedrag'.

Dit protocol bevat afspraken en richtlijnen om grensoverschrijdend gedrag te signaleren, tegen te gaan en adequaat te handelen bij incidenten. Het doel is een veilige en fijne omgeving te creëren waarin iedereen zichzelf kan zijn.

Wat is grensoverschrijdend gedrag?

Grensoverschrijdend gedrag omvat situaties waarin iemand geestelijke of lichamelijke schade wordt toegebracht of wordt belemmerd in zijn ontwikkeling. Dit kan worden onderverdeeld in:

- **Lichamelijk geweld en/of verwaarlozing** (bijv. slaan, schoppen, krabben, bijten, onvoldoende voeding, aandacht of verzorging)
- **Geestelijk geweld en/of verwaarlozing** (bijv. dreigen, schreeuwen, schelden, pesten, stelselmatig negeren)
- **Seksuele mishandeling** (bijv. seksuele intimidatie, aanranding, verkrachting)
- **Vernieling van eigendommen of onbevoegd betreden van ruimtes**

Grensoverschrijdend gedrag kan plaatsvinden tussen:

- Kind en kind
- Ouder en kind (en vice versa)
- Medewerker en kind (en vice versa)
- Medewerker en medewerker
- Ouder en medewerker

Hoe stellen we grenzen aan grensoverschrijdend gedrag?

Dit gebeurt enerzijds door duidelijke afspraken en gedragsregels, anderzijds door elkaar aan te spreken en melding te maken bij een leidinggevende of vertrouwenspersoon wanneer grensoverschrijdend gedrag wordt gesignaleerd.

Maatregelen om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen

Voor medewerkers:

- Regelmatig bespreken van grensoverschrijdend gedrag tijdens teamoverleggen om een open cultuur te bevorderen.
- Alle medewerkers beschikken over een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) en zijn geregistreerd in het Personenregister Kinderopvang (PRK).
- Medewerkers handelen volgens het vierogenbeleid.
- Op locaties worden deuren en gordijnen open gehouden om zichtbaarheid te waarborgen.
- Bekendheid en naleving van protocollen zoals de Meldcode en de Gedragscode Seksuele Intimidatie.

Voor kinderen:

- Kinderen leren respectvol met elkaar omgaan en worden bewust gemaakt van gepast en ongepast gedrag.
- Regels en afspraken worden duidelijk gecommuniceerd en besproken.
- Kinderen worden gestimuleerd om ongewenst gedrag direct te melden in een sfeer van vertrouwen.

Stappen bij grensoverschrijdend gedrag

1. **Vermoeden:**
 - Leg waarnemingen vast op basis van feiten zonder voorbarige conclusies.
2. **Bespreken:**
 - Spreek direct betrokkenen aan en creëer bewustwording.
3. **Overleg:**
 - Raadpleeg de leidinggevende of vertrouwenspersoon bij onvoldoende resultaat.
4. **Plan van aanpak:**
 - Weeg de situatie en bepaal of externe instanties moeten worden ingeschakeld.
5. **Handelen:**
 - Maak indien nodig een melding bij relevante instanties.
6. **Evalueren:**
 - Bespreek incidenten binnen het team om ervan te leren en beleid aan te scherpen.

Stappen bij grensoverschrijdend gedrag door een kind:

- Haal het kind uit de situatie en praat er rustig over.
- Onderzoek de achtergrond van het gedrag.
- Formuleer samen een gewenste gedragsaanpassing.
- Maak eenvoudige en duidelijke afspraken.

- Wees consequent in de uitvoering van afspraken.

Stappen bij grensoverschrijdend gedrag tussen medewerkers:

- Bespreek het incident met een leidinggevende.
- Indien nodig kan een vertrouwenspersoon worden ingeschakeld.
- Maatregelen kunnen variëren van een gesprek tot sancties zoals een waarschuwing of ontslag.

Stappen bij grensoverschrijdend gedrag van een ouder naar een medewerker:

- Ga indien mogelijk direct het gesprek aan met de ouder.
- Bespreek de situatie met de leidinggevende en collega's.
- De leidinggevende kan in gesprek gaan met de ouder.
- Indien gedrag aanhoudt, kan de toegang tot de opvang worden ontzegd.

Gedragsregels

Iedereen binnen de kinderopvang wordt geacht zich aan gedragsregels te houden:

- Respect voor verschillen tussen mensen.
- Respectvolle communicatie zonder discriminatie, bedreiging of geweld.
- Actief ingrijpen bij ongewenst gedrag.
- Verbod op bezit van wapens.
- Zorgvuldigheid bij privacy en omgang met kinderen.
- Aandacht voor weerbaarheid en zelfredzaamheid van kinderen.
- Beeldmateriaal mag alleen worden gebruikt met expliciete toestemming.

Specifieke gedragsregels ter voorkoming van grensoverschrijdend gedrag:

- Medewerkers zorgen ervoor dat zij zichtbaar zijn voor anderen als zij alleen zijn met een kind.
- Er wordt geen seksueel getint taalgebruik of gedrag toegestaan.
- Er wordt actief aandacht besteed aan het bespreekbaar maken van gedrag.
- Foto's en beeldmateriaal worden alleen gebruikt zoals afgesproken met ouders.

Bij twijfel: neem contact op met onze vertrouwensinspecteurs

Onze vertrouwensinspecteurs roepen scholen en besturen op om direct contact op te nemen als u vragen heeft of advies wil over situaties van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Dit geldt ook als binnen een school of instelling zich een vorm van seksuele intimidatie voordoet. Juist omdat het in de praktijk lastig blijkt of een beoordeling of melding van seksueel grensoverschrijdend gedrag een mogelijk seksueel misdrijf betreft.

De vertrouwensinspecteurs zijn alle werkdagen tijdens kantooruren (08.00-17.00 uur) bereikbaar op het nummer: 0900 111 3 111.

Door duidelijke afspraken, voortdurende bewustwording en structurele monitoring wordt grensoverschrijdend gedrag zoveel mogelijk voorkomen en aangepakt. Dit draagt bij aan een veilige, respectvolle en ondersteunende omgeving voor alle betrokkenen.